
نقش واسطه‌ای انعطاف‌پذیری شناختی در رابطه بین فابینگ همسر و رضایت زناشویی: یک مدل معادلات

فاطمه ملائی^۱

۱. مدرس دانشگاه ایوان‌کی و متخصص مرکز مشاوره دکتر گپ

چکیده

چکیده

مقدمه: با گسترش تکنولوژی، پدیده فابینگ (بی‌اعتنایی به همسر به دلیل استفاده از تلفن همراه) به یکی از چالش‌های جدی در روابط زوجین تبدیل شده است. پژوهش حاضر با هدف بررسی مدل ساختاری رابطه بین فابینگ همسر و رضایت زناشویی با میانجی‌گری انعطاف‌پذیری شناختی انجام شد.

روش: روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری شامل زوجین متاهل در سال ۱۴۰۳ بود که ۲۵۰ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل مقیاس فابینگ همسر (PPHUB)، پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ و پرسشنامه انعطاف‌پذیری شناختی (CFI) بود.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که فابینگ همسر اثر منفی و معناداری بر رضایت زناشویی دارد ($p < 0.01$). همچنین نقش واسطه‌ای انعطاف‌پذیری شناختی در این رابطه تایید شد. شاخص‌های برازش مدل (CFI=0.93, RMSEA=0.06, نشان‌دهنده تایید مدل پیشنهادی بود.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد که تقویت انعطاف‌پذیری شناختی می‌تواند اثرات مخرب تکنولوژی بر روابط زوجین را کاهش داده و به بهبود کیفیت زندگی زناشویی کمک کند.

کلیدواژه‌ها: * فابینگ همسر، رضایت زناشویی، انعطاف‌پذیری شناختی، مدل معادلات ساختاری.

مقدمه

مقدمه در عصر حاضر، نفوذ ابزارهای دیجیتال در حریم خانواده باعث شکل‌گیری پدیده فابینگ (Phubbing) شده است. فابینگ همسر نه تنها صمیمیت را کاهش می‌دهد، بلکه باعث ایجاد سوءتفاهم‌های عاطفی و احساس طردشدگی در شریک زندگی می‌گردد. تحقیقات نشان می‌دهند که حضور مداوم تلفن همراه در تعاملات دو نفره، پیام‌آور کاهش ارزش شریک زندگی است. در این میان، سازه‌های روانشناختی متعددی می‌توانند این رابطه را تعدیل کنند. یکی از این سازه‌ها، انعطاف‌پذیری شناختی است؛ توانایی فرد برای تغییر مسیر فکری و انطباق با چالش‌های جدید. این پژوهش در پی پاسخ به این سوال است که آیا انعطاف‌پذیری شناختی می‌تواند به عنوان یک ضربه‌گیر، اثرات منفی فابینگ را بر رضایت زناشویی مدیریت کند؟ روش‌شناسی

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش، توصیفی-همبستگی از نوع مدل‌یابی معادلات ساختاری (SEM) است. *جامعه و نمونه: جامعه آماری شامل زوجین متأهل ساکن تهران در سال ۱۴۰۳ بود. ۲۵۰ نفر (۱۲۵ زوج) به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزارها:

۱. مقیاس فابینگ همسر (PPHUB): دارای ۹ گویه برای سنجش میزان نادیده گرفته شدن توسط همسر.
۲. پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ: برای سنجش سطوح رضایت در ابعاد مختلف عاطفی و ارتباطی.
۳. پرسشنامه انعطاف‌پذیری شناختی (CFI): برای سنجش توانایی جایگزینی افکار و کنترل موقعیت.

یافته‌ها

تحلیل داده‌ها در دو سطح توصیفی و استنباطی (با استفاده از نرم‌افزار AMOS) انجام شد.

۱. میانگین نمره فابینگ در جامعه مورد مطالعه بالاتر از حد متوسط ارزیابی شد.
۲. ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که فابینگ همسر با رضایت زناشویی رابطه منفی معنادار ($r = -0.47$) و با انعطاف‌پذیری شناختی رابطه منفی ($r = -0.35$) دارد.
۳. در تحلیل مسیر، اثر مستقیم فابینگ بر رضایت زناشویی معنادار بود ($\beta = -0.42$).
۴. شاخص‌های برازش مدل نهایی نشان داد که مدل تحقیق با داده‌های واقعی همخوانی دارد ($GFI = 0.91$ و $CFI = 0.93$).

و نتیجه‌گیری

یافته‌های پژوهش حاضر با نتایج مطالعات روبرتز و دیوید (۲۰۱۶) همسو است. تبیین این یافته نشان می‌دهد که فابینگ باعث ایجاد "دوره سرد عاطفی" در رابطه می‌شود. اما افرادی که انعطاف‌پذیری شناختی بالاتری دارند، به دلیل توانایی در بازسازی شناختی موقعیت، کمتر دچار تعارضات شدید می‌شوند. این افراد می‌توانند رفتار همسر را به جای "بی‌علاقگی"، به عنوان "عادت اشتباه تکنولوژیک" تفسیر کرده و به جای پرخاشگری، به دنبال راه‌حل‌های اصلاحی باشند. در نهایت، پیشنهاد می‌شود در کارگاه‌های غنی‌سازی روابط زوجین، بر مدیریت استفاده از تکنولوژی و تقویت مهارت‌های شناختی تاکید شود.

(References)

منابع

۱. Roberts, J. A. & David, M. E. (۲۰۱۶). My life has become a major distraction from my cell phone: Partner phubbing and relationship satisfaction. *Computers in Human Behavior*, ۵۴, ۲۴۱-۲۵۳.
۲. Dennis, J. P., & Vander Wal, J. S. (۲۰۱۰). The Cognitive Flexibility Inventory: Instrument development and estimates of reliability and validity. *Cognitive Therapy and Research*, ۳۴(۳), ۳۰۴-۳۱۶.
۳. کریمی، ع. (۱۴۰۱). اثربخشی آموزش انعطاف پذیری شناختی بر دلزدگی زناشویی زوجین. *فصلنامه خانواده‌پژوهی*, ۵(۱۴۰۲). بررسی رابطه فایبینگ با کیفیت زندگی زناشویی و سلامت روان. *مجله علوم روانشناختی*.